

Skupna stališča glede predloga nove evropske zakonodaje na področju fitofarmaceutskih sredstev (FFS)

- Podpiramo splošne cilje *EU Zelenega dogovora* in strategije *Od vil do vilic* za zmanjšanje uporabe FFS, vendar na količino, ki še omogoča zadostno in konkurenčno kmetijsko pridelavo v RS.
- Uredba EK o trajnostni rabi FFS (Sustainable Use Regulation – SUR) mora upoštevati razlike med državami glede naravnih danosti, strukture kmetijstva ter stopnje samooskrbe.
- Predlagana prepoved uporabe vseh FFS na občutljivih območjih je za Slovenijo nedopustna, saj je na teh območjih kar 42 % slovenskih njiv, več kot tretjina vinogradov in intenzivnih sadovnjakov ter približno četrtina hmeljišč in oljčnikov.
- Ker ni na voljo ustreznih alternativnih metod, bi to privedlo do opuščanja kmetovanja in ogrozilo prehransko varnost Slovenije ter izzvalo gospodarske in socialne posledice.
- Predlagana uredba o trajnostni rabi FFS predvideva za Slovenijo zmanjšanje uporabe in tveganja FFS za 58 % do leta 2030. Časovni okvir implementacije nove uredbe je bistveno prekratek, saj v tem obdobju ni pričakovati dovolj ustreznih alternativ.

Podpiramo zmanjšanje rabe FFS, vendar v realnih okvirih

Vsi zgoraj navedeni deležniki še naprej podpiramo splošne cilje *EU Zelenega dogovora* in strategije *Od vil do vilic* za zmanjšanje uporabe FFS, vendar na količino, ki še omogoča zadostno in konkurenčno kmetijsko pridelavo v RS. Slovenija si že leta prizadeva za minimalno uporabo FFS in je kljub izzivom na področju zdravstvenega varstva rastlin že dosegla 24 % zmanjšanje glede na izhodiščno obdobje 2015-2017. Predlagana Uredba predvideva za Slovenijo zmanjšanje uporabe in tveganja FFS za 58 % do leta 2030 glede na izhodiščno obdobje. Menimo, da mora pri tem nova zakonodaja upoštevati specifične slovenskega kmetijstva in preprečiti opuščanje kmetijske pridelave zaradi novih zakonodajnih zahtev, ki jih slovenski kmetje ne morejo izpolnjevati. Npr. največji delež porabe FFS predstavljajo trajni nasadi (vinogradi in sadovnjaki, ki so pomemben del kulturne krajine), kjer bo nadaljnje

zmanjšanje mnogo težje izvedljivo, saj je nabor FFS in ustreznih alternativnih metod izredno omejen (tudi z vidika cenovne dostopnosti).

Med državami so velike razlike, zato »ena rešitev za vse« ni ustrezen pristop

Kriteriji za zmanjšanje rabe FFS morajo biti za kmetijstvo uresničljivi in sorazmerni, zato mora biti nova zakonodaja prožna in upoštevati razlike med državami. Strategije integriranega varstva rastlin se zelo razlikujejo in morajo biti prilagojene naravnim danostim, strukturi kmetijstva in dostopnosti do alternativnih metod v posamezni državi.

Posebnosti Slovenije:

- Veliko število majhnih kmetij (povprečna velikost **pod 7 ha**).
- Majhen obseg obdelovalnih površin (**860 m²**, evropsko povprečje je cca. 2000 m²)
- Več kot **50 % slovenskih površin** sodi v občutljiva območja. V Evropi imamo največji delež površine, ki sodi v območje Natura 2000, in sicer 37 %.
- Na občutljivih območjih je kar **42 % slovenskih njiv**, več kot tretjina vinogradov in intenzivnih sadovnjakov ter približno četrtnina hmeljišč in oljčnikov.
- Slovenija se lahko pohvali z izjemno biotsko raznovrstnostjo.

Prepoved uporabe vseh FFS na občutljivih območjih je nesprejemljiva

Prepoved uporabe vseh FFS na občutljivih območjih je za Slovenijo nesprejemljiva in **pomeni ne le omejevanje kmetovanja temveč tudi nemožnost kmetovanja na posameznih območjih. Predlagamo, da se iz definicije »občutljiva območja« izvzame ekološko pomembna območja, območja Nature 2000, nacionalno zavarovana območja in območja zavarovana po vodni direktivi.** V nasprotnem primeru nam grozi, da bo prišlo do opuščanja kmetovanja v velikem obsegu, stopnja samooskrbe pa se nam bo kritično zmanjšala. Zmanjšal se bo tudi že sedaj izjemno nizek odstotek mladih kmetov, ki je pod evropskim poprečjem in znaša manj kot 5 %.

Časovni okvir implementacije nove uredbe je prekratek

Predlagani cilji zmanjšanja rabe FFS so težko dosegljivi, saj v Sloveniji zaenkrat še ni na voljo ustreznih alternativ. Menimo, da je rok za implementacijo ciljev do 2030 prekratek, da bi se v tem času uspeli prilagoditi tehnološkim spremembam pri proizvodnji in dostopnosti učinkovitih alternativnih metod.

Pred prepovedmi in omejevanjem rabe FFS je potrebno zagotoviti alternativne rešitve

Pozivamo, da se pred prepovedjo FFS ali njihovim omejevanjem najprej zagotovi alternativne rešitve, ki bi nadomestile kemične FFS. Te rešitve morajo biti za kmetijska gospodarstva dosegljive, dostopne in primerno uporabne. Ker v Sloveniji za večino boleznih in škodljivcev (peronospora, oidij vinske trte, jabolčni zavijač, uši...) trenutno ni dostopnih alternativnih metod, so predlagane prepovedi in omejitve nesprejemljive, saj bi privedle do opuščanja kmetijstva. To bi lahko povzročilo motnje v preskrbi s hrano in ogrozilo prehransko varnost Slovenije, kar bi lahko privedlo do resnih negativnih gospodarskih in socialnih posledic. Že sedaj je po podatkih SURS zagotavljanje samooskrbe s slovenskim sadjem najnižja do sedaj – v lanskem letu se je znižala za 22 odstotnih točk na 14 odstotkov, kar je alarmantno.

Novi zakonodajni predlog prinaša tudi povečana administrativna bremena

Zaradi strukture slovenskega kmetijstva imamo pomisleke tudi glede uvajanja dodatnih administrativnih bremen. Poleg prepovedi uporabe vseh FFS na občutljivih območjih ter zmanjšanja uporabe FFS za 58 %, je predlagan tudi vnos vseh ukrepov integriranega varstva, vključno z natančno uporabo FFS, v elektronski register. Uvaja se tudi nova definicija poklicnega uporabnika, kar bi lahko ogrozilo vse manjše, samooskrbne kmetije.

Zaključek

Ključno je, da zastavljeni cilji ne povzročijo zmanjšanja kmetijske proizvodnje, ne ogrozijo prehranske varnosti naše države in ne povzročijo še večje odvisnosti Slovenije od uvoza hrane, ki v danih gospodarsko-političnih razmerah ni zanesljiv. Zato morajo biti kriteriji za zmanjšanje rabe FFS sorazmerni, uresničljivi ter upoštevati posebnosti posamezne države ter omogočiti kmetijskim gospodarstvom trajnostno kmetovanje in razvoj kmetij v vseh treh vidikih - ekonomskem, okoljskem in družbenem.

Ljubljana, 16. avgust 2022

Priloga:

Prikaz deleža kmetijskih površin na občutljivih območjih, deležev FFS po posameznih panogah in prikaz občutljivih območij (Natura 2000, vodovarstvena območja in kmetijska zemljišča v RS)

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Delež kmetijskih površin na občutljivih območjih

Kmetijska zemlja	Delež (%)
Njive	42,0
Hmelj	24,0
Vinogradi	33,4
Intenzivni sadovnjaki	33,3
Oljčniki	28,8

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

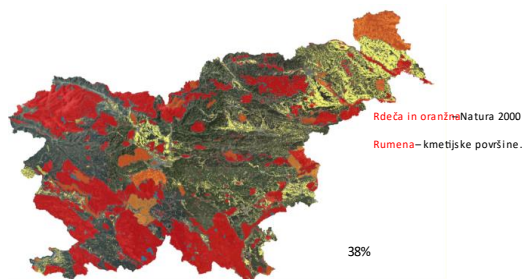
Delež porabe FFS po posameznih panogah

	Količina (tone)	Pesticidi (kg/ha)	(%)
Žita	55	0.6	10,8
Oljna repica	21	6.1	4,1
Hmelj	18	11.2	3,5
Koruza	27	0.9	5,3
Sadovnjaki	77	19.3	15,1
od tega jabolka	68	28.9	13,3
Vinogradi	332	21.0	65,1

Več kot 80% FFS se uporabi v vinogradih in sadovnjakih.

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

